

היבטים לשוניים בפרשת ויצא סט

על כן ציון במרר תבכה וירושלים תתן קולה. בני ציון היקרים אשר נסעו בשליחות מצווה לנכר איך נפלו לפני בני עוולה.

דקדוקי מילים בפרשת ובהפטרה ובראשון של וישלח.

מילים שר"ו ההיפוך לעתיד הפכה אותן למלרע: **וּפְרָצְתָּ וְשָׁבְתִי**

כח יא **מְרַאֲשֵׁתִיו**: המ"ם בשוא והאל"ף חטופה
כח יד **כַּעֲפָר**: העמדה קלה בכ"ף למנוע הבלעת העי"ן החטופה
כח טו **אֶעֱזָבְךָ**: הזי"ן בקמץ חטוף (קטן) והבי"ת בשוא נח. **אֵת אֲשֶׁר-דִּבַּרְתִּי לְךָ**: יש להקפיד על מיקום הטעמים ולהימנע מקריאה **אֵת אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לְךָ**
כח טז **מְשַׁנְתֶּךָ**: יש להקפיד על קריאת הדגש שבשי"ן, שלא יהא כאילו מדובר על לימוד משנה. **וַיֹּאמֶר**: בזק"ג ולא ברביע.
כח כ **וְנָתַן-לִי**: געיה בנר"ן
כח כא **לְאֱלֹהִים**: האל"ף כלל אינה נשמעת.
כח כב **עֲשֹׂר אֶעֱשְׂרֶנּוּ לְךָ**: טעם טפחא בתיבת **עֲשֹׂר**, אין לחוש לאותם ספרים אשר הטעימו בטעות **עֲשֹׂר אֶעֱשְׂרֶנּוּ לְךָ**
כט ג **וְגִלְגָּלוּ**: למ"ד ראשונה בשווא נע ולא בחטף
כט ו **בָּאָה**: הטעם באל"ף מלרע, המטעים את הבי"ת משנה משמעות.
כט ט **בָּאָה**: הטעם בבי"ת מלעיל, המטעים את האל"ף משנה משמעות.
כט טו **הַכִּי-אֲחִי**: יש להבחין בין שתי המילים ע"י השמעת הח"ת בצורה רהוטה
כט טז **וּלְלִבְךָ**: על אף הקושי, למ"ד ראשונה בשווא נח, בדומה בהמשך לא ד **וּלְלֵאָה**
כט יח **וַיֹּאחֲזֶב**: יש להעמיד קלות את קריאת היו"ד בסגול למנוע את הבלעת האל"ף החטופה שלאחריה, דבר דומה גם בהמשך הפס' **אֶעֱבֹדְךָ** ובמילה זו הבי"ת בקמץ חטוף והדל"ת בשוא נח.
כט כא **הָבָה**: הטעם בבי"ת מלרע¹
כט כז **עוֹד שְׁבַע-שָׁנִים אֲחִירוֹת**: טעם טפחא בתיבת **עוֹד** וכן הדבר בהמשך בפס' ל
כט לב **בְּעֵינַי**: העי"ן בקמץ קטן, הנר"ן בשווא נח ואחריה יו"ד בחירק מלא, יש לקרוא: **בְּעַי-י**
ל א **מִתָּה אֲנֹכִי**: הטעם בתי"ו מלרע הקורא מלעיל משנה משמעות.
ל ג **וְתִלְדֶּךָ**: הוא"ו בשווא נע (לא בפתח) ובמלרע, וא"ו חיבור ולשון עתיד
ל טו **הַמַּעֲטִי**: המ"ם רפויה ללא דגש ובשוא נח².
ל יח **יִשְׁשַׁכֶּרְךָ** הקרי **יִשְׁכָּר**: השי"ן השניה כאילו אינה כתובה, הקורא **יִשְׁשַׁכֶּרְךָ** משתבש
ל כ **זָבַד טוֹב**: זי"ן בצירי ולא בסגול.
ל כא **יִלְדָה בֵּת**: הטעם נסוג ליו"ד.
ל כז **וַיִּבְרַכְנִי**: הר"ש בשווא נע ולא בחטף
ל כח **נִקְבָה**: הנר"ן בקמץ חטוף (קטן) והקו"ף בשוא נח. הקורא בקמץ רחב ובשוא נע – משנה משמעות.
ל ל **וַיִּבְרָךְ**: הטעם בבית מלעיל.

¹ בשאר המקומות במקרא – מלעיל.

² אין געיא (מתג) בה"ה, אבל גם המוסיפים געיא קוראים בשוא נח.

ל לב בְּכֶשֶׁבִים: לשים לב לא לקרוא בכבשים, אין כאן שינוי משמעות אבל זו מילה אחרת.
 ל לד לֹו יְהִי כְדַבָּרְךָ: טעם טפחא בתיבת לֹו
 ל לז וַיִּקַּח-לֹו: געיה ביר"ד. מְקַל לְבַנְהָ לַח וְלֹו וְעַרְמוֹן: יש להאיץ מעט את קריאת התיבה לַח להסמיכה לקודמתה
 ולהימנע משיבוש המשמעות
 ל לח בְּשִׁקְתוֹת: הקו"ף בשווא נע ולא בחטף
 ל מ וַיִּשֶׁת-לֹו: וַיִּשֶׁת מוקף ולא קדמא.
 ל מא לִיחְמִנָה: החי"ת בשווא נח ולא בחטף והחי"ת בצירי.
 ל מב וּבַהֲעֵטִיף: הבי"ת בשווא נח ויש להעמיד קלות את קריאת הה"א למנוע הבלעת העי"ן החטופה
 לא ז הַתֵּל בִּי: הטעם נסוג לה"ה מלעיל.
 לא יב עֲשֵׂה לָךְ: טעם נסוג אחור לעי"ן
 לא טו נְכַרְיוֹת: הר"ש בחירק חסר והיר"ד אחריה בחולם מלא ודגש חזק
 לא כד הַשְּׁמֵר: מלעיל.
 לא כט אֲמַשׁוּ: במונח לגרמיה
 לא לב גְּנַבְתָּם: במלעיל
 לא לט תְּבַקְשֶׁנָּה: הקו"ף ללא דגש ובשווא נח. גְּנַבְתָּי: הבי"ת בשווא נע
 לא מב הִיָּה לִי: טעם נסוג אחור לה"א
 לא מג רֵאָה לִי-הוּא: תיבת לִי מוקפת ולא במונח.
 לא מו לְקַטֹּו: הקו"ף רפויה³. וַיֵּאבְלוּ נָשִׁים: טעם נסוג אחור ליר"ד
 לא מז קָרָא לֹו: טעם נסוג אחור לקו"ף
 לא מט יִצָּף: במלעיל
 לא נב אִם-אֲנִי: במלעיל

הפטרה ויצא הושע יא ז – יד י:

יא ח כְּצַבְאִים: האל"ף נחה ואינה נשמעת קרא: כְּצַבְאִים. נְהַפְדֶּךָ: הה"א בשווא נח והפ"א דגושה
 יא ט בְּעִיר: הבי"ת בשווא ולא בקמץ.
 יא י וַיִּחַרְדוּ: הוא"ו בשווא ולא בפתח
 יב ה וַיִּשָּׂר: הטעם ביר"ד מלעיל.
 יב יב שָׁדִי: ש"ן שמאלית
 יג א רִתָּת: הר"ש בשווא לא בסגול, והטעם בת"ו. וַיֵּאשְׁשֶׁם: האל"ף בשווא נח
 יג ב יִשְׁקוּן: הטעם בקו"ף מלרע.
 יג ג יִסְעֶר: העי"ן בצירי.
 יג ד וַאלֹהִים: האל"ף כלל אינה נשמעת
 יג ו וַיִּרְם: הר"ש בקמץ קטן
 יג ז אָשׁוּר: האל"ף בקמ"ץ והש"ן רפויה⁴
 יג ח וַאֲקַרְע: וא"ו החיבור ומנוקדת בשווא, בדומה לו גם בהמשך פס' טו וַיִּבּוֹשׁ מְקוֹרוֹ וַיִּחַרְבַּ מְעִינֹו

³ המדגיש עובר מציווי בנין קל לעבר נסתרים בנין פיעל.
⁴ לא להחליף עם אָשׁוּר אל"ף פתוחה וש"ן דגושה.
⁵ בשונה מקורן וההולכים בעקבותיו. כבר אמרנו שהרביע אינו מנהג אשכנז המערבי כי לא נהגו כך לפני היידנהיים.

יג יד קָטָבָהּ: הקו"ף בקמץ רחב, הטי"ת בקמץ חטוף (קטן) הבית בשוא נח.
יד א תְּאֲשֵׁם: האל"ף בשווא נח. בְּאֵלֶיהָ: האל"ף כלל אינה נשמעת
יד ד וְלֹא-נֹאמַר עוֹד: טעם נסוג אחור לנר"ן
יד ו שְׂרָשִׁי: כולם בקמץ רחב
יד ט לְעֵצִים: הלמ"ד קמוצה. פְּרִיָהּ: הפ"א סגולה.
יד י וַיִּבֶן אֱלֹהִים: טעם נסוג אחור ליר"ד. יִלְכּוּ בָם: טעם נסוג אחור ליר"ד הלמ"ד בשוא נע. יִבְשֻׁלוּ בָם: טעם נסוג אחור
לכ"ף והשי"ן בשוא נע.

ראשון של וישלח:

ד-ו לְאֲדָנִי: הא' נחה קרא: לְדָנִי.
ו צָאן וְעָבַד וְשִׁפְחָה: טעם טפחא בתיבת צָאן. וְאֶשְׁלַחָה: ה'ו' קמוצה.
ח וַיִּצָּר: היר"ד בצירי
יא קִטְנֹתַי: הטעם בטי"ת הוא גרש (אזלא גרש) ולא רביע⁵